

ประวัติความเป็นมาและระบบ การจัดการศึกษาไทย

1. การศึกษาไทยสมัยโบราณ (พ.ศ. 1781 - พ.ศ. 2411)

- สมัยสุโขทัย
- สมัยกรุงศรีอยุธยา
- สมัยกรุงธนบุรี
- รัตนโกสินทร์ตอนต้น

2. การศึกษาไทยสมัยปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ. 2411 - ปัจจุบัน) แบ่งออกเป็น 2 ช่วงคือ

- สมัยก่อน การเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ. 2411 - พ.ศ. 2475)
- สมัยการเปลี่ยนแปลงการปกครองถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2475 - ปัจจุบัน)

1.1 การศึกษาไทยสมัยโบราณ (พ.ศ. 1781 - พ.ศ. 2411)

1.1.1 สมัยสุโขทัย

รูปแบบการจัดการศึกษาและสถานศึกษา มี 4 ลักษณะดังนี้

1. **การศึกษาในวัง**เป็นการจัดการศึกษาสำหรับพระราชโอรสหรือเชื้อพระวงศ์อันดับ รองลงมาในสถาบันกษัตริย์ ครูผู้สอนคือ พราหมณ์ปุโรหิตและพระภิกษุที่ได้รับการคัดเลือกแล้ว

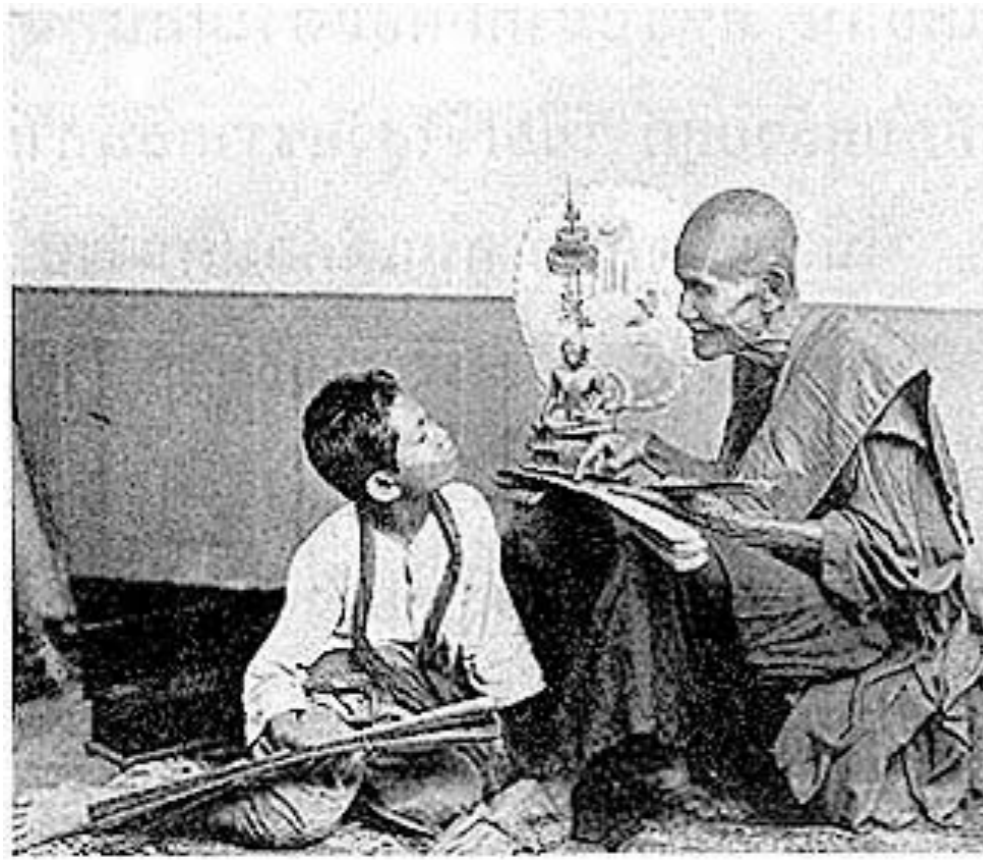
—ผู้ชายจะศึกษา วิชาสำหรับชนชั้นกษัตริย์ เช่น การปกครองพระธรรมนูญ ศาสตร์การต่อสู้คาถาอาคม รวมถึงตำราพิชัยสงครามซึ่งเป็นวิชาชั้นสูง

—ผู้หญิงจะศึกษาวิชาการเรือน การเย็บ การปัก การถักการทอ การย้อม การอบรมกิริยามารยาทและการทำอาหาร

2. **การศึกษาในสำนักราชบัณฑิต**เป็นการจัดการศึกษาสำหรับบุตรหลานเจ้านายเชื้อพระวงศ์ และบุตรหลานของขุนนางข้าราชการ คหบดี ครูผู้สอนคือ พราหมณ์ นักปราชญ์ ราชบัณฑิต วิชาที่สอน คือ หนังสือภาษาไทย ขอม มอญ และการเรียนเฉพาะด้าน

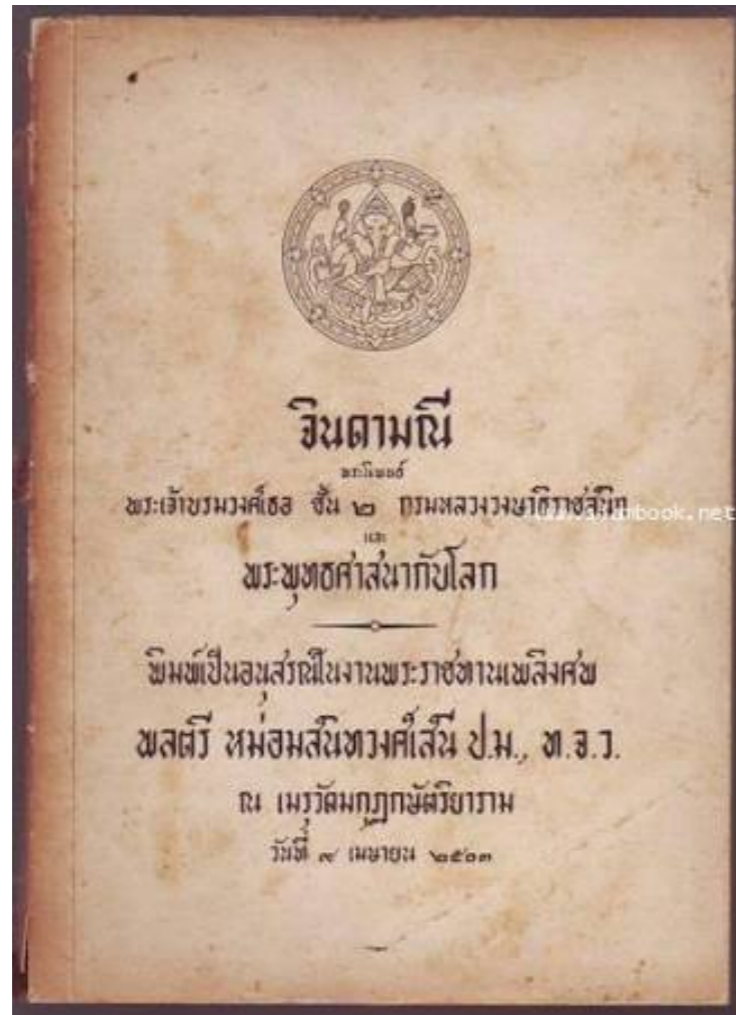
3. **การศึกษาในวัด**เป็นการจัดการศึกษาสำหรับผู้ชายไทยที่ต้องการบวชเรียนเพื่อให้มีความรู้ ครูผู้สอนคือ พระภิกษุสงฆ์ วิชาที่สอน คือ การอ่านการเขียนหนังสือภาษาไทย มอญและขอม จริยธรรม พุทธศาสนา

4. **การศึกษาในบ้าน**เป็นการจัดการศึกษาสำหรับกุลบุตร กุลธิดาตามบ้านขุนนางหรือคหบดี ครูผู้สอนคือ ผู้อาวุโสในบ้านหรือผู้ที่มีความสามารถที่ขุนนางหรือคหบดีจ้างมาสอน บุตรหลานวิชาที่สอน คือ การอ่านการเขียนหนังสือภาษาไทย และอาชีพหลักของครอบครัวนั้นๆ เช่น ช่างทอง ช่างเหล็ก เป็นต้น

ในสมัยสุโขทัย พ่อขุนรามคำแหงมหาราชได้ทรงคิดประดิษฐ์ตัวอักษรไทยขึ้นเป็นครั้งแรก โดย ทรงดัดแปลงมาจากตัวหนังสือขอมและมอญซึ่งนับว่าเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญยิ่งของความเป็นชาติและเป็น รากฐานที่สำคัญด้านอักษรศาสตร์ โดยมีหลักฐานที่สำคัญคือหลักศิลาจารึก ที่จารึกประวัติศาสตร์ในสมัย สุโขทัย

1.1.2 สมัยกรุงศรีอยุธยา

สมัยพระรามาธิบดีที่ 2 ได้เริ่มติดต่อกับชาวยุโรปเช่น โปรตุเกส ฮอลันดา ฝรั่งเศส อังกฤษและจากการติดต่อกับชาวยุโรปนี้เอง ทำให้การศึกษาไทยมีความเจริญรุ่งเรืองขึ้น เช่น ดาราศาสตร์ การทำน้ำประปา การแพทย์ การก่อสร้าง เป็นต้น

รูปแบบการจัดการศึกษาและสถานศึกษา เหมือนกับสมัยสุโขทัย 4 ลักษณะคือ

1. การศึกษาในวัง
2. สำนักราชบัณฑิต
3. วัด
4. บ้าน

ซึ่งในสมัยกรุงศรีอยุธยา นี้ นอกจากการจัดการศึกษาใน 4 ลักษณะที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังได้เริ่มมีการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน มิชชันนารี ซึ่งเป็นโรงเรียนของชาวตะวันตกที่เข้าเผยแพร่ศาสนาของตนด้วย

กรุงศรีอยุธยา มีประเพณีที่ชายไทยจะต้องเข้าอุปสมบทในพุทธศาสนา เมื่ออายุครบบวช หรืออายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ เพื่อศึกษาพระธรรมวินัยและปฏิบัติศาสนกิจในระหว่างเข้าพรรษา การอุปสมบท ถือเป็น การบวชเรียนและผู้อุปสมบทถือเป็นผู้บวชเรียน โดยมีพระภิกษุเป็นผู้สั่งสอน พระภิกษุจะอบรมสั่งสอนจริยศึกษา พุทธิศึกษา หนังสือขอม บาลี พระธรรมวินัย

นอกจากนี้ยังได้มีการสอนวิชาพิเศษเพิ่มเติมตาม ความสามารถของพระภิกษุในวัดนั้นๆ เช่นความรู้ความสามารถทางช่างการต่อสู่มวยไทยและวิชาอาวุธ คาถาอาคม ผู้ที่ลาสิกขาบทแล้วจะได้รับการเรียกว่า "ทิด" หรือ "บัณฑิต" และในรัชสมัยพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ พระองค์ทรงส่งเสริมพุทธศาสนา โดยทรงวางกฎเกณฑ์ไว้ว่า ผู้ที่จะถวายตัวเข้ารับราชการจะต้องเป็นบัณฑิต คือ ผ่านการอุปสมบทมาแล้วเท่านั้น

ส่วนการศึกษาของสตรีนั้น ยังมีการจัดการศึกษาเหมือนกับสมัยสุโขทัยแต่สตรีที่อยู่ในราชตระกูลจะเริ่มเรียนภาษาไทยและการแต่งคำประพันธ์ ในสมัยนี้ชาวโปรตุเกสเป็นชาติแรกที่น่าวิธีการทำขนมหวานที่มีไข่เป็นส่วนผสม เช่น ทองหยิบ ฝอยทอง มาเผยแพร่จนขนมเหล่านี้เป็นเอกลักษณ์ขนมหวานของไทย ในปัจจุบัน

— สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เมื่อประเทศมีสัมพันธไมตรีและค้าขาย กับชาวตะวันตกมากขึ้น สถานศึกษาที่มีรูปแบบเป็น **โรงเรียนจึงเกิดขึ้นครั้งแรก** โรงเรียนดังกล่าว คือ ศาลาโรงเรียน หรือบ้านสามเณรใหญ่ หรือโรงเรียนสามเณร ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของกรุงศรีอยุธยา โดยสังฆราชหลุยส์ลาโน บาทหลวงในคณะมิชชันนารีคาทอลิกเป็นผู้ก่อตั้งโรงเรียนแห่งนี้ศาลาโรงเรียน มีวิถยฐานะเทียบเท่ากับวิทยาลัย วิชาที่สอนก็ใกล้เคียงกับวิชาที่สอนในวิทยาลัย ซึ่งได้แก่ วิชาวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ เทวศาสตร์และปรัชญา นับเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องราวของโลกและมนุษย์ และเริ่มมีการจัดการเรียนการสอนด้านภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาลาติน ภาษาฝรั่งเศส

— สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ได้โปรดให้พระโหราธิบดีแต่ง**แบบเรียนภาษาไทยชื่อว่า จินตามณี** ซึ่งเป็นหนังสือแบบเรียนภาษาไทยเล่มแรกที่แต่งไว้เพื่อหัดอ่านและฝึกหัดการแต่งโคลงฉันท์กาพย์ กลอนจินตามณีจึงเป็นแบบเรียนเล่มแรกของไทยและเป็นแม่แบบของแบบเรียนสมัยต่อมา ในสมัยนี้การศึกษา เจริญรุ่งเรืองมาก มีการสอนวิชาภาษาไทย บาลี สันสกฤต ฝรั่งเศส เขมร พม่า มอญและจีน การศึกษาในสมัย กรุงศรีอยุธยาได้มีการสอนภาษาต่างประเทศหลายภาษาและมีความเจริญสูงสุดทางด้านอักษรศาสตร์ เช่น สมุทราโฆษคำฉันท์ อนิรุทธ์ คำฉันท์และกำสรวลศรีปราชญ์ เป็นต้น

1.1.3 สมัยกรุงธนบุรีและรัตนโกสินทร์ตอนต้น

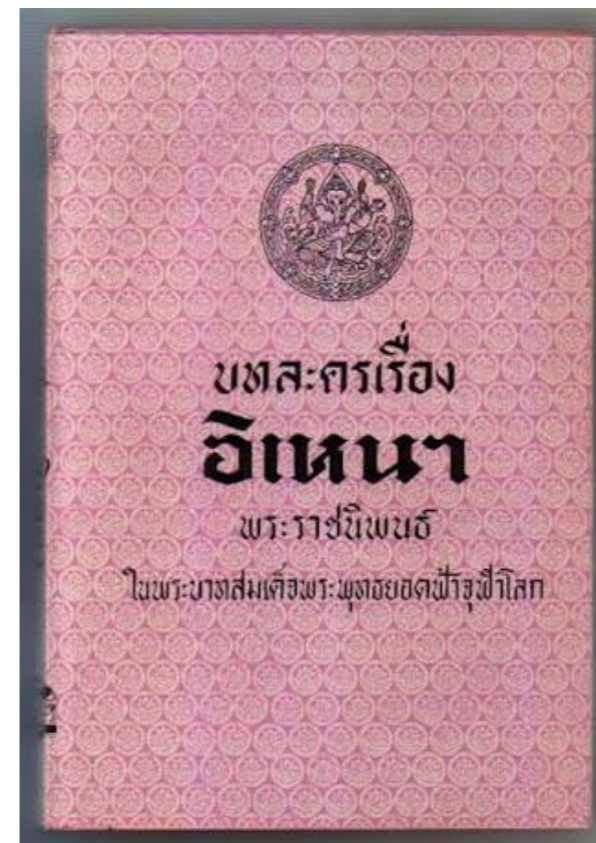
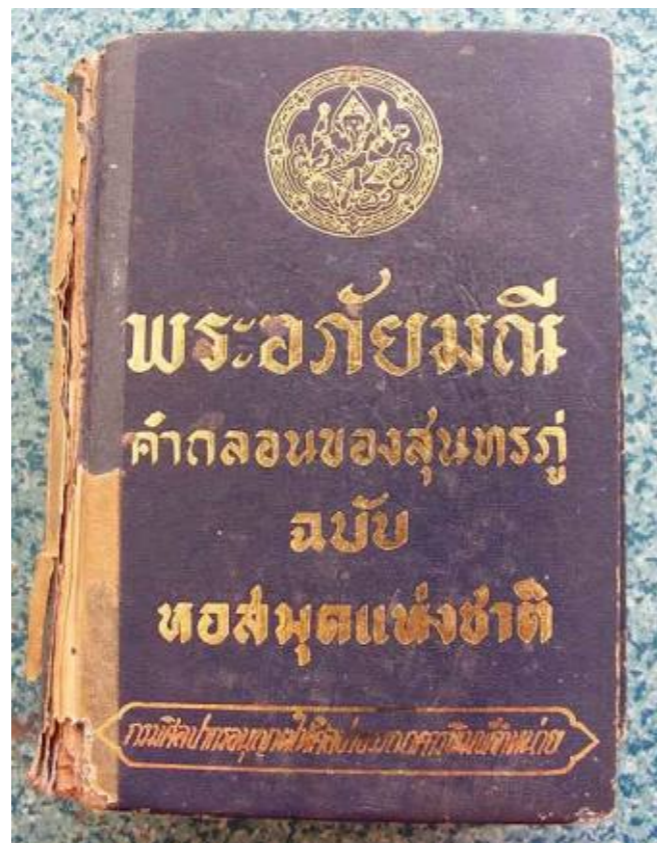
วัดยังเป็นสถานศึกษาที่ให้การศึกษาแก่ประชาชนส่วนใหญ่ เช่นเดิม ส่วนราชสำนักก็เป็นสถานศึกษาสำหรับบุตรหลานเจ้านายเชื้อพระวงศ์และบุตรหลานของขุนนาง ข้าราชการบริพาร คหบดี

— รัชกาลที่ 1 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

ทรงฟื้นฟูการศึกษาด้านอักษร ศาสตร์ โบราณคดี วรรณคดี ศิลปะ กฎหมาย วิชาแพทย์แผนโบราณ ส่งคายนานาพระไตรปิฎก ทรงโปรดให้มีการ สอนและการสอบพระปริยัติธรรม ทรงพระราชนิพนธ์เรื่องรามเกียรติ์ ที่ได้เค้าโครงเรื่องมาจากเรื่องรามายณะ ของประเทศอินเดีย

วรรณกรรม รัชกาลที่ 2

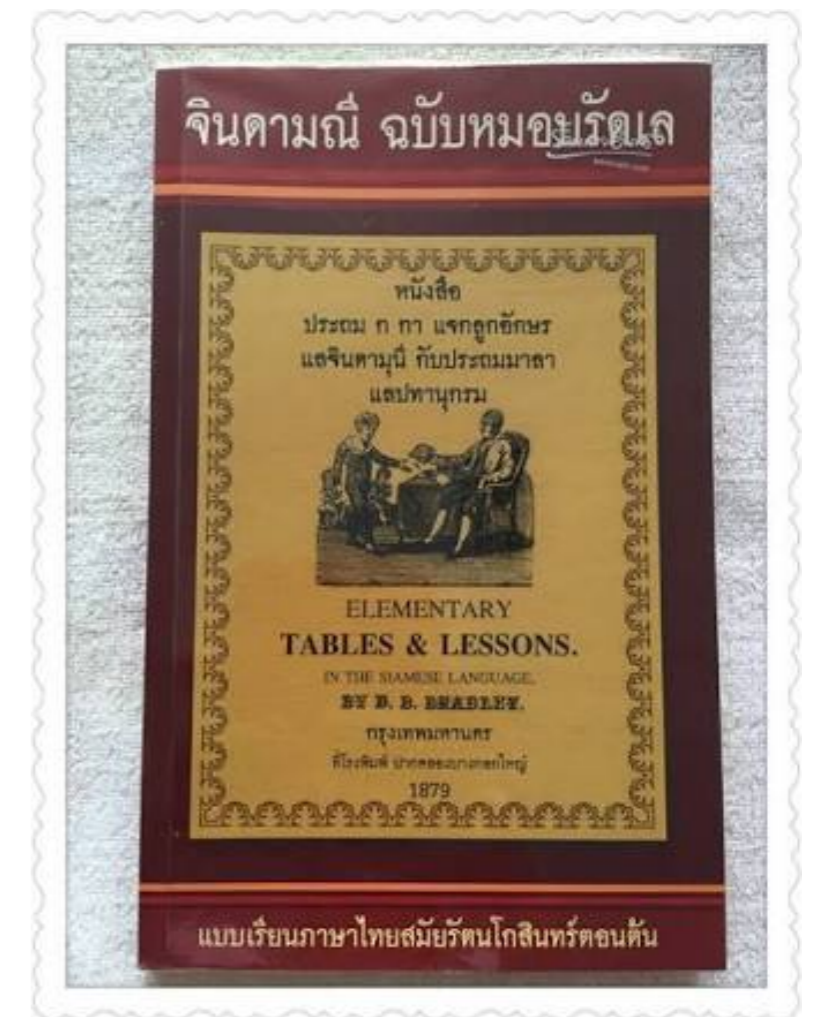
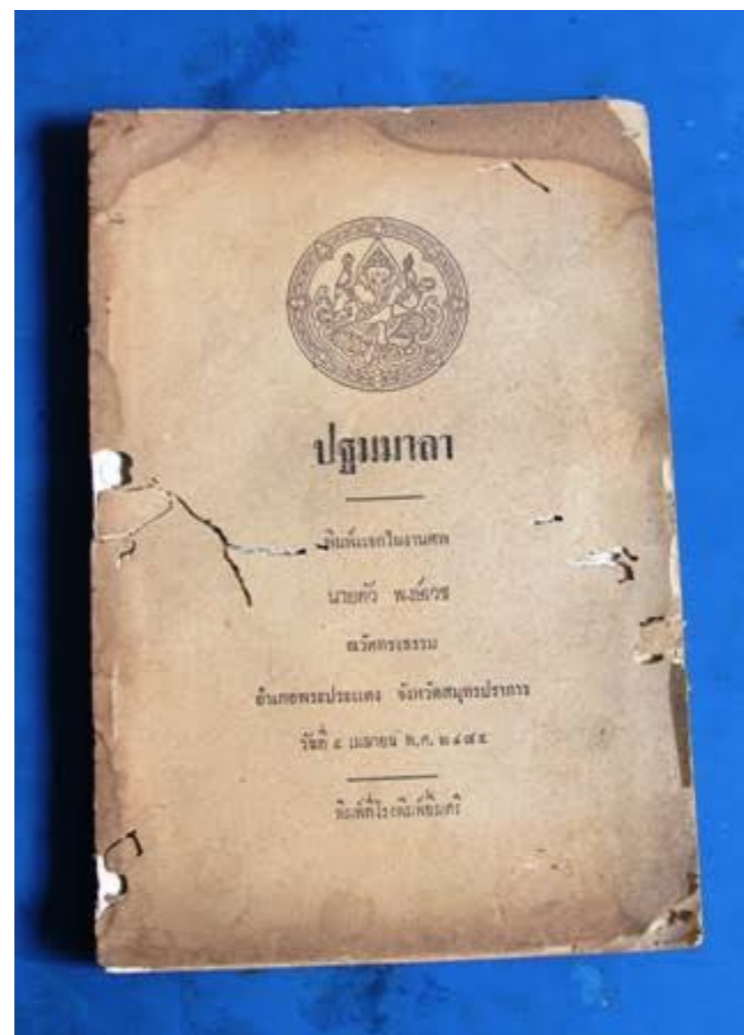
— รัชกาลที่ 2 พระพุทธเลิศหล้านภาลัย มีความเจริญรุ่งเรืองทางด้านอักษรศาสตร์ เนื่องจากรัชกาลที่ 2 ท่านทรงเชี่ยวชาญ ทางด้านอักษรศาสตร์และนาฏศิลป์ ทำให้มีกวีและผลงานที่ทรงคุณค่ามากมาย เช่น นิทานเรื่องพระอภัยมณี นิราศภูเขาทองของสุนทรภู่ นิราศนรินทร์ ของนายนรินทรธิเบศร

ผลงานที่ทรงคุณค่าของสุนทรภู่ กวีในรัชสมัยรัชกาลที่ 2 ที่ได้รับยกย่องจากองค์การยูเนสโก ให้เป็นบุคคลสำคัญของโลกด้านงานวรรณกรรม

รัชกาลที่ 3 สมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระองค์ท่านทรงให้มีการ แต่งแบบเรียนภาษาไทยขึ้นอีก 2 เล่ม ได้แก่ **หนังสือประถม ก กา และประถม มลา** ช่วงนี้การศึกษาของ ประเทศได้รับอิทธิพลจากประเทศทางตะวันตก ซึ่งนายแพทย์ ดี บี บรัดเลย์ (Dr. D.B. Bradley) ได้นำวิชาการ แพทย์สมัยใหม่มาเผยแพร่เช่น การผ่าตัดรักษาคนไข้และได้ริเริ่มนำแท่นพิมพ์มาตั้ง โรงพิมพ์เพื่อพิมพ์หนังสือ เป็นภาษาไทย โดยรับจ้างพิมพ์เอกสารของทางราชการ สำหรับการพิมพ์เอกสารภาษาไทยครั้งแรก

— **รัชกาลที่ 4 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว** รัชสมัยนี้ชาวยุโรปและอเมริกัน
เข้า มาติดต่อการค้าและสอนศาสนามากขึ้นและมีการนำวิทยาการสมัยใหม่เข้ามา ใช้
มากมาย เริ่มมีการคุกคามจาก จักรวรรดินิยมตะวันตก ทำให้พระบาทสมเด็จพระ
จอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเห็นความสำคัญของการศึกษาจึงทรง **จ้างนางแอนนา เอช
เลียว โนเวนส์ มาสอนสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอจนรอบรู้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี** ทำให้
เจ้านายและข้าราชการชั้นสูงนิยมจ้างครูฝรั่งมาสอนหนังสือและภาษาอังกฤษแก่บุตร
หลานที่บ้าน ในช่วงนี้ การศึกษาจึงมีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น จนส่ง
ผลทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาในช่วงเวลาต่อมา

1.2 การศึกษาไทยสมัยปฏิรูปการศึกษา

1.2.1 สมัยก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง(พ.ศ.2411-พ.ศ.2475)

— รัชกาลที่ 5 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประเทศมี ความเจริญรุ่งเรืองในทุกๆ ด้านทั้งด้านการปกครองการศาลการคมนาคมและการสาธารณสุข โดยเฉพาะ ด้านการศึกษา ซึ่งนับได้ว่าเป็นครั้งแรกของการปฏิรูปการศึกษา การศึกษาไทยในสมัยนี้จึงเปลี่ยนรูป จากแบบไม่เป็นทางการ ไม่มีระเบียบแบบแผนเป็นการศึกษาที่มีระบบ มีระเบียบแบบแผน (Formal education)มีการจัดทำโครงการศึกษาชาติ การสอบไล่และจัดให้มีทุนเล่าเรียนหลวงเพื่อให้ราษฎรได้รับ โอกาสในการศึกษาหาความรู้ในสาขาวิชา

ลักษณะการจัดการศึกษาสมัยก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

1. การจัดตั้งสถานศึกษา
2. การกำหนดหลักสูตรที่เกี่ยวกับวิชาสามัญศึกษา
3. กำหนดกรมศึกษาธิการกำกับดูแลด้านการศึกษา
4. มหาวิทยาลัยแห่งแรกของประเทศไทยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. ให้เด็กที่มีอายุตั้งแต่ 7 ปีเข้าเรียนในโรงเรียนจนอายุครบ 14 ปีบริบูรณ์

—**รัชกาลที่ 6 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว** ทรงปกครองประเทศให้มี ความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาอารยประเทศ พระองค์ทรงนำเอาแบบอย่างและวิธีการที่เป็นประโยชน์ จากต่างประเทศมาใช้เป็นหลัก ในการปรับปรุงการศึกษา เช่น **นำวิชาลูกเสือจากประเทศอังกฤษมาจัดตั้ง** กองลูกเสือหรือเสือป่าขึ้นเป็นครั้งแรก และต่อมาได้จัดตั้งกองลูกเสือหญิงขึ้น เรียกว่า เนตรนารีและอนุกาชาด โรงเรียนกุลสตรีวังหลัง ตามลำดับ

—**รัชกาลที่ 7 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว** เริ่มเกิดปัญหาการเมือง ภายในประเทศ มีการวิพากษ์วิจารณ์ระบบสมบูรณาญาสิทธิราชและเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองการปกครองซึ่งได้รับอิทธิพลจากจักรวรรดินิยมตะวันตก

1.2.2 สมัยการเปลี่ยนแปลงการปกครองถึง ปัจจุบัน(พ.ศ.2475-ปัจจุบัน)

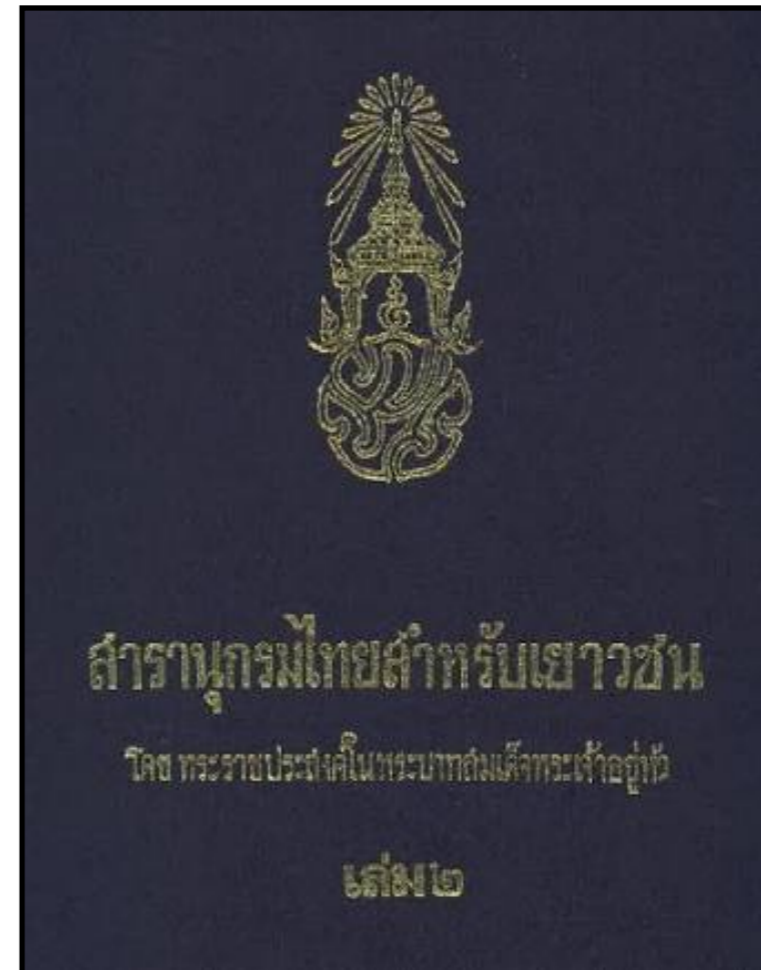
1. จัดตั้งคณะกรรมการการศึกษา
2. เปลี่ยนชื่อกระทรวงธรรมการเป็นกระทรวงศึกษาธิการ
3. จัดตั้งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง การขยายสถานศึกษาทั้งในส่วนกลางและ ส่วนภูมิภาค โดยในภูมิภาค
4. การปฏิรูปการศึกษาเน้นใน 4 ด้าน (ในปี 2540) คือ
 - การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา
 - การปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา
 - การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน
 - การปฏิรูปครูและ บุคลากรทางการศึกษา

สมัยรัชกาลที่ 9 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

1. ก่อตั้งกองทุนการศึกษาขึ้นหลายทุนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา เช่น มูลนิธิอานันทมหิดล
2. ก่อสร้างโรงเรียนในเขตพื้นที่ ที่รับผิดชอบและพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์
3. ทรงก่อตั้งกองทุนนวฤกษ์ในมูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลน ในพระบรมราชูปถัมภ์
4. เสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมเยียน และพระราชทานพระบรมราโชวาทเพื่อสนับสนุนและเป็นกำลังใจแก่ครูและนักเรียน
5. ทรงริเริ่มศาลารวมใจตามหมู่บ้านในชนบทเพื่อให้ประชาชนได้เป็นที่อ่านหนังสือและพระราชทานหนังสือประเภทต่างๆ
6. ทรงจัดตั้งศูนย์การศึกษาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
7. โรงเรียนพระดาบส
8. ทรงให้จัดทำสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

รัชกาลที่ 9 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

สมาชิก

1.นางสาว โสพิศ	แก้วเนตร	571111321193
2.นางสาวนฤนารถ	เจริญชาติ	571111321195
3.นางสาวนันทพร	เต็มยะ	571111321196
4.นางสาวอมิตสดา	แก้วเคนมา	571111321215
5.นางชุติกาญจน์	สันตะพันธ์	571111321224
6.นางเพลินจิตร	ใจบุญชื่น	571111321223